

Acesta fóia ese
cate 3 éole pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainitate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéda la Comi-
tecului asociatiunei in
Sibiu, sé prin posta
sé prin domnii co-
ectori.

Nr. 10.

Brasiovu 15. Maiu 1877.

Anulu X.

Sumariu: O lacrima ferbinte. (Urmare). — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Urmare). — Ceva din cunoșcientele me-
teorologice. (Urmare.) — Hygien'a sanetatea. — Bibliografia.

O lacrima ferbinte.

(Urmare.)

(Amvonulu.) Beseric'a romana unita, santul Sionu alu Domnului, imbrace-se in doliu profundu, că-ci crudel'a móre o despartí cu neindurare de anteseñanulu si corifeulu archipastorilor sei! Multucercat'a natiune romana planga cu amaru, că-ci alesulu ei, alesulu provedintiei, carele cu o asia taria adamantina stetea la gubernaculu naiei ei sbuciumate de valuri, a incetatu de a-i mai tinde sprigón'a intieptiunei sale! Gelésca totu natulu sinceru alu romanime, pentru-că din pleiad'a anteluptatorilor sei unu lucéferu multu-stralucitoru si-a subtrasu radiele sale pentru totu-déun'a, a apusu in recele mormentu!

Ecselenti'a sa parintele mitropolitu alu Albei-Iulie Ales. Sterc'a-Siulutiu de Carpenisiu, dupa unu morbu de pucine dile, in 7. Sept. a. c. repausà in Dominulu in resiedinti'a sa mitropolitana, provediutu fiindu cu santele sacramente ale moribundilor si numerandu ani ai vietiei sale 74, ér' că pastoriu susfletescu 53, dintre cari 3 ani sierbí in vini'a Domnului Sabaot că episcopu si 14 că primulu mitropolitu alu restauratei mitropolie rom. gr. cat. a Albei-Iulie. Inmormentarea-i splendida, cu care ocasiune se prelese si testamentulu iubirei sale, se tienù in 10. Sept., asistandu la ea prea luminatii parinti episcopi dr. Al. Dobr'a si dr. I. Vanci'a, cumu si preotime si poporime nenumerata, intre carea multi si din partile deparitate ale Oradei, Ghierlei, Sibiului, Fagarasiului, si de pre aiurea alergara, spre a dá marcelui mortu onórea cea din urma. Er' remasitiile-i pamentesci nu se depusera dupa datina in cript'a episcopésca, ci in cimiteriulu orasienescu in mormentu propriu, pentru-că multiamitóri'a posteritate si prin unu visibilu monumentu redicandu, se i eterneze memor'i'a binecuvantata.

Meritele neuitatului archiereu adormit u in Domnulu pentru biserica, tronu, patria si omenime, le documentéza de ajunsu recunoscinti'a, ce o secerase din partea acestora prin denominatiunea de comite romanu, prelatu domesticu si asistente alu scaunului pontificiu, actualu consiliariu de statu int. alu M. Sale c. r. apost., comendatoriu alu ordin. Leopoldinu, ca-

valeru alu ordinului corónei de feru clas'a I. si alu ordinului Franciscu-Iosefinu de cl. II., vicepresedinte ordinariu alu societatei parisiane pentru stergerea negotiatoriei cu sclavi, membru fundatoriu alu asociat. rom. trans. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului rom. scl.

Ce se dicemu apoi in specialu despre meritele-i castigate pre langa caus'a charei nóstre natiuni? Acele sunt prea cunoscute, pentru-că suntu strinsu legate cu prósper'a istoria a regenerarei romanilor din Austria. Virtutile-i patriotice, care au culminat intr'unu caracteru de feru si o intrepiditate eroica, ori unde si ori candu se tractá de asecurarea si aperarea drepturilor poporului seu, au fostu virtuti rare, si parintii le voru eredi filioru sei din generatiune in generatiune că pre unu atare modelu de imitat, alu carui lustru nu se va invechi nisi odata.

Se impresoràmu dreptu aceea creditiosii si co-natiunalii sei din patru ângiuri cu amóre si reverintia fiésca osementele-i recite, dicându din ânime sinceru iubitórie: Pauséza in pace, mare archipastorul si romanu mare; Domnulu mortiei si alu viétei, Ddieulu popóraloru, te faca partasiu bucurielor cresc!

„Sit ei terra levís!“

(Famili'a.) La móretea mitr. Alesandru Sterc'a-Siulutiu.

(† 7. Sept. 1867.)

O! tiéra multu cercata, Ardealu pamentu de gele,
Incinge-ti doliu negru si plange întristatu, —
Că-ci fiulu teu celu dulce, iubitulu gîntei mele,
Alesulu provedintiei acum a repausat!

Grabescu négra scíre si sbóra 'n departare
La fratii mei de-unu sange din Tis'a si Balcanu,
Si spune-li cu lacremi dorerea ast'a mare,
Se planga d'inpreuna toti fiii lui Traianu!

Pe ceriulu romanimei pleiad'a cea de stele,
Acum e mai saraca, nu mai lucesce asia;
Că-ci éca-te se stinse o stea ce intre ele
Suavu ne incantase si multu frumosu lucea.

Se franse dara stelpulu maretii si multu potinte,
Se ruină in fine column'a de granitu,
Ce 'n zidulu romanimei strivitu de eleminte
Atâti ani cu taria a statu si a servit.

Că-ci elu a fostu acela, ce 'n asta lume mare,
Mai multu decât pe tóte, iubea natiunea sa;
Si elu a fostu barbatulu celu scumpu si dragu pe care
Mai multu decât pe altii natiunea-lu adorá.

A fostu si nu mai este! . . . Campiile strabune,
Si codrii, muntii suna de-unu gemetu dorerosu;
Ér Muresiulu cu Oltulu, că dôue sorori bune,
Plangându cu multa gele alérge 'n vale josu.

Si tóta romanimea, pe unde scirea sbóra,
Cu voci de milióne asia va suspiná:
,Repausa 'n pace! Fia tierin'a ta usiôra!
Si binecuventata 'n veci suvenirea ta!"

Iosifu Vulcanu.

*Umbrelor pie a prea-santit. nostru archiep. si mitrop.
Alesandru conte Sterca'Siulutiu de Carpenisiu etc.,*

repausatu in Domnulu in 7. Sept. st. n. an. 1867.

(Improvisatu, si cantatu de chorulu armonicu cu ocasiunea
inmormentarei serbate in 10. Sept. 1867.)

Turm'a pasce in vaile frumôse
Redimite prin unu mnelu junghiatu;
Domnulu turmei in culmile pompôse
Cu pastoriusi se asta 'ndestulatu.
Dupa trude si-ani de ingrigire
Domnulu chiama pe pastoriulu seu,
Cá se-i dee drépta resplatire
Sub olivi in campulu eliseu.

Solulu astu-feliu, fara de-amanaara,
Iaplenesce ce i s'a comisú:
„Vino Dafne! Domnulu cu-indurare
Te rechiamă intr'alu seu paradisú."
„Spune tu ministrule Gavrila!
Inaintea tronului divinu
C'am ajunsu abia langa-o movila,
Ce desparte binele de chinu.

Candu Stapanulu turmei me alese,
Vaile-astea tóte au inverditu
Flori manôse langa-o lalta dese,
Hrana turmei blonde-au resaritu,
Dar zefirulu, solule Gavrila!
Rou'a, tempulu celu bunu s'a curmatu;
Numai colo preste cea movila
Nutrimentu e mai imbelisugatu.

Se-mi tramita dar dile mai multe,
Cá se-mi trecu turm'a unde am dorit
Numai atunci — cu gene mai carunte —
Voi vení cu sufletu linistitú.
Voj'a cea de susu e neschimbata,
Er destinulu turmei asecuratú.
Spre 'naltime deci numai te gata.
Asta-i legea ce o amu capatatu.

Turm'a pasce in vali mai vestedite
Printre spini ce-o smulg si chinuescu;
Éra Dafne cu ósa 'nbetranite
Au apusu in Domnulu celu cerescu.
Sunetulu cá fulgerulu strabate,
Cà pastoriusi pre ai sei parasesce.
Toti la ruga, capete inchinate,
Turma intréga pre Elu-lu gelesce.

Provedentia santa si indurata!
Ce presentulu 'lu legi de unu venitoriu,

Sórtea nôstra trista asta-data
O concrede unui bunu pastoriu,
Care, ca-si Siulutiu — bunu parinte —
Cá si Moise alu lui Israileu,
Sub decretale cele prea sante
Se ne tréca in mangaiosu asilu.

N. S.

Pietate cátrea archiereulu Siulutiu.

Prea tristulu telegramu alu Gazetei Nr. 67 an. 1867, că in vestmentulu doliului anuntia perderea cea adencu suferita a antemurului natiunale Siulutiu, rechiamă in opidulu nostru Orlatu la serioasa meditatiune pietatea nutrita in fi sufletesci cátrea prea venerandulu loru Mecenate — acumă fisicesce disparutu!

Atare pietate s'a doveditu indata prin tristulu tonu funebrale alu campanelofu din 8 pana in 10. l. c. si inaintea altariului ddiescu in diu'a taliarei capului st. Ioanu, pentru reasiediarea sufletului in domnulu adornitului anteluptatoriu alu natiunei romane, mitropolitulu Alesandru, in corturile santiloru si dreptiloru.

Ceremonia formalei inmormentari funebrale acompaniata de condolint'a filoru prea-piosi, ne puse in lacrime; dar lacrimele in scurtu devenira perae, canda dn. preotu locale P. Bradu de pre amvonu cu vocea'i tremurenda schitiá notitiele principale din viéti'a Esel. sale; fatigile, luptele, perderea profundu simtivera, iubirea estraordinaria etc. etc., proprietati caracteristice, pentru natiunea sa, de care, cumu dise repausatulu parinte nu de multu — numai mórtea 'lu potu desparti!

La plansu si jale ne rechiamă cuventulu amvonului pentru stralucitulu lucéferu alu sermanei nôstre natiuni romane; la ingenunchiare si rugatiuni fierbinti cátrea Ddieulu dreptatii natiunale, de un'a parte se'lu odichnéasca in sinulu lui Avramu, că perfectu implinitoriu datorintiei si misiunii sale pamentesci; de alta parte se ne tramita unu altulu cá Alesandru, care cu aceeasi fidelitate se continue lupt'a santei cause natiunale, nesuirdu la eluptarea ei mantuitória.

Incheiandu prea trist'a serbatore cu: In veci pomenirea lui si memoria 'i eterna! e rogata onor. redactiune a primi spre publicare prea neinsemnat'a recunoscintia a filoru sufletesci facia cu Erculele natiunale, spinele in ochii celoru ce uresc dreptatea! Te-ai dusu din midiuloculu nostru mare romane si mare pastoriu, inse principiale tale si lupt'a ta o aruncamu cu solidaritate toti romanii cei adeverati pe umerile nôstre, si franchet'a ta va fi si arm'a nôstra, pana candu vomu reesi cu recunoscerea dreptutilorù nôstre politice natiunali in tóta mesur'a loru! Spiritulu teu remane cu noi! Fi binecuventat!

Papiu.

P a r a s t a s u!

Margau, 17. Sept. 1867. Dupa primirea pre tristului telegramu ce sbuciuma si sfasia ânimele la

totu natulu romanu prin perderea cea prea timpuria a prea santului parinte si mitropolitu Alesandru Sterc'a-Siulutiu, din pietate catra venerata'i si santita persona indata s'a facutu dispusetiune spre tienerea parastasului — ce in 15. Sept. s'a si serbatu dupa prescrisele ritualului nostru orientale cu un'a mare dorere pentru intrég'a poporime locale.

La sunetulu celu mai tristu ca alta-data alu campaneloru, poporulu cu fetiele funebrale si cu ochii lacrimandi, micu cu mare alergara la sant'a biserica spre a aduce rogatiuni fierbinti cerescului parinte pentru odichn'a si repausulu linu alu Escel. sale prea bunului parinte si mitropolitu!

Dupa finirea ceremoniei funebrale de cätra filii celi credintiosi — parochulu locale dn. Ales. Fodoru — tienu unu cuventu funebrale pentru una asia perdere nerecompensaverä — descriendu cu colorele celea mai viue meritele si sacrificiale Escel. sale depuse pre altariulu natiunei — si pre sublimele sanctuarie ale cerescului parinte, — alu caruia archiereu prea devotatu a fostu.

Luptele celea continue si representatiunile cele multe, ponderose si momentose, atätu pentru apararea dreptului canoniu, si tienerea in vigore a anticoloru datine orientale, căt si pentru prosperarea natiunei, pre care o stimä preste töte, voru serví de celea mai eclatante si memorabile documente in analele natiunei romane.

Intréga natiunea romana deplange mörtea prea santului parinte si mitropolitu! că a unui regeneratori si mare Mecenate alu seu, că-ci tocma acumu, candu naia natiunei e aruncata intre valurile furibunde — s'a dusu — ne-a parasit — in ingrigire si intristare pentru venitoriulu necunoscutu.

Deplange'lu, scumpa natiune! că-ci aparatoriulu teu celu mai ferbinte a apusu, si vocea lui cea sonora, ce era totu déuna: „Numai mörtea me pote desparti de natiune,” a incetatu. — Veniti cu totii se ne imbracam in doliu si cu zelulu si staruintia lui pentru natiune, si se ne inchinam cu adanca veneratiune santei lui umbre dicindu: Fie'ti grandevule archipastore si Mecenate repausulu linu si memori'a eterna!

D. . .

(Concordia.) Memori'a mitrop. Ales. Sterc'a-Siulutiu.

De pre orizontulu natiunei romane unu lucéferu splendiosu — o stea conducatoria — au apusu. Viitorulu e intunecosu, si o lumina poternica s'a stinsu! Alesandru Sterc'a-Siulutiu de 40 de dile s'a mutat dintre noi in patri'a eternitatii, in patri'a egalitatii si a libertatii, sub stendartulu carora s'a luptat aici pe pian. Biserica a imbracatu doliu; natiunea lese!

Adi la 40 de dile dupa mörtea neuitatului mitropolitu s'a celebratu parastasulu in capital'a Transilvaniei. La 10 ore inainte de amedi a intonat campanele in turnulu bisericei gr. cat. chiamandu pre totu sufletulu de romanu se-si depuna ultimulu oma-

giu repausatului mare romanu. Tonulu campaneloru asia jalnicu vibrä printre zidurile vechi! ele au adunat unu publicu frumosu, care cu ochi lacrimatori, cu ànima franta au asistat la trista serbatore. Intelliginta romana din Clusiu au aratat ca se porta cu o suvenire piia, cätra acei mari, carora li multumesce natiunea esistintia sa. — Oficialii romani dela tribunalulu supremu, dela guvernulu regescu in frunte cu Escel. sa V. Popu, ilustrit. sa cons. Bolog'a, ambi consiliarii de scole si ceialalti fara deosebire confesionale au luat parte in corpore. O canuna frumosa de dame si damicele, cari erau imbrilate in negru. Tenerimea dela academ'a juridica, dela gimnasiele din locu si dela institutulu chirurgical — unitu neunitu — cu acesta ocazie a imbracatu doliu si asia au asistat.

Parastasulu s'a celebrat intr'o liniște profunda, care veni in armonia doiösa cu cantarile jalnice si cu suspinurile doreröse. Toti simtiau perderea mare, töte aveau ce plange!

Dupa sfîrșitulu ceremoniei rever. dn. protopopu Pamfilie cu cateva cuvinte surprindetorie a descrisu vieti'a nemoritoriu mitropolitu. Au aratat faptele si jertfa — ce a facutu pentru desvoltarea, prosperearea si inflorirea bisericei si a natiunei. Au aratat marea perdere, ce au ajunsu pe natiunea intrégia. — A fostu surprindetoria scen'a, candu oratorele a rostitu pasagiulu: „Oh, mörte, mörte! de nu a-si fi supusulu lui Ddieu si de nu a-si crede in providentia ceresca, me a-si rescula in contra ta! Me-asi conjurä cu poterile ceresci — său si ca cele demonesci, numai că se te potu sugrumä; că-ci ni-ai rapit iubitulu parinte, ni-ai rapit ornamentulu bisericei, decorea natiunei! Deci nu potu iubitilor decat se plangu. Plangeti cu totii, că aveți pentru ce!”

Si in adeveru au plansu toti căti erau de facia. Era unu momentu sublimu! Serbarea s'a facutu cuvenita marelui repausat. — Apoi s'a despartit publiculu cu ànima usiorata, că-ci si-a implinita ultim'a datoria cätra acela, care s'a mutat dintre noi; inse memori'a i va trai in eternu si va fi binecuvantata de posteritate.

Natiunea care isi scie stima barbatii cei mari, e demna de vietia — si are inca viitoriu. In vieti'a poporalor se ivescu barbati, cari in impregiurari fatali le conducu si le decidu viitoriu inainte. Dupa legile naturei trebuie se se mute dintre ele, inse geniulu loru priveghieza asupra loru si li arata calea salutaria. Natiunea romana inca au avutu barbati mari, alu caroru geniu priveghieza asupra nostra si ne va condnee la destinata! Barbatii, tenerimea care sciu stimä memori'a mariloru nationalisti — voru sci — si voru ave curagiu de a le urma si faptele! Se plangemu cu totii, că-ci perderea e nespusa — se-i binecuvantam memori'a; — inse se nu desperam! Se-i urmam esemplulu; că-ci ideile — marelui romanu — trebuie se triumfeze! Pentru-ca sunt sante,

sunt ideile spiritului nou, — ideile civilisatiunei moderne!

Clusiu 19. Nov. 1867.

Cuventu funebral, tienutu la inmormantarea prea santei sale mitrop. Alesandru Sterc'a-Siulutiu

in 10. Sept. 1867, de Artemiu Alexi, stud. in cl. a VIII.

Prea trista adunare!

Permiteti-mi ve rogu, de a ve dă asta numire, că-ci déca ânim'a romanului astadi nu simte dorere, déca ea astadi nu plange si nu sangeréza de ran'a ce a primit'o — atunci vai, nici odata nu va sangerá.

Romani din 4 anghieri veniti si lacrimati; vai, lacrimati pre mormentulu acestui bunu parinte, pre mormentulu unde se astruca osamentele mentorului natiunei romane!... Veniti, că-ci ânim'a vóstra éra scutulu lui, éra ânim'a sa alu vostru! Veniti cu totii voi nepotii lui Traianu, dara inainte de a ve aprobia de acestu locu, aruncati incaltiamantulu pitíoreloru vóstre, că-ci loculu unde pauséza martirulu natiunei e locu santu!

Oh! di fatale!... Oh! anu si seculu nefericitu! Cu multu mai bine aru fi fostu, déca sórele nu le-aru fi lumi-natū; cu multu mai bine aru fi fostu, déca tu nu esistai! că-ci vai, e dorerosu pentru fii unui parinte, candu acela nu mai este; dara cátu de dorerosu e pentru una natiune, candu a muritū parintele ei, cátu de dorerosu pentru unu poporu, candu scutul lui aparatori nu mai esista; cátu de dorerosu pentru patria si omenimea intréga, candu unu idealu alu virtuitoru, unu idealu alu dreptatei, bunatatiei si iubirei de omenime s'au stinsu dintre cei vii!

Si dupa atâtea fatalitati si asta trebue se mai fia? Dupa atâtea nefericiri si loviri ale sortiei, ce natiunea romana avu ale suferi in acestu anu, si asta mai restá că se se impla cup'a amareloru suferintie? Au trebuitu se móra parintele natiunei? Au trebuitu că natiunea romana se remana orfana? Trebuie că aparatoriulu care pana la tronu a dusu plangerile si suspinele nóstrestre, se se despartia, se ne parasésca pre noi!... Oh! de trei ori di nefericita pentru scump'a natiune, tu in ânimele nóstrestre totu-déuna vei destuptá cele mai triste suveniri, aducindune aminte, ca intine Siulutiu prea bunulu parinte s'au inmormantatu. Dar' ce dicu Siulutiu s'au inmormantatu? Oh! nu! că-ci maretiele lui fapte esista si voru esistá pana candu va trai pitioru, si va palpita ânima de romanu, pana candu se va vorbi limb'a acésta, care e dulce chiaru că si ceriulu sub care traemu. Stranepotii nostrii preste mii de ani voru vorbi despre densulu in legendele ce le voru enará nepotiloru loru. Elu si-a castigatu tesaurulu celu mai pretiosu, pre care nici tempulu nici rugin'a nu-lu consuma, nici furii nu-lu potu furá, si acesta este eternisarea numelui seu!

Si vai, se me incercu eu óre a insirá maretiele fapte ale acestui prea bunu parinte? Ah nu! că-ci vocea 'mi e prea debila, si acésta nici fantasi'a, nici dibaci'a séu scienti'a óre-carui muritoriu nu o aru pote face. — Amintescu numai, că densulu a fostu unu tramisu alu ceriului pentru natiunea romana, a fostu unu Mentoru, unu muru aparatori, nnu lucé-feru stralucitu, care ne-a luminat si condusu pre noi, a fostu dicu, dara acumu vai, nu mai este, natiunea romana pre parintele Siulutiu nu-lu mai are in sinulu seu; poporulu romanu pre care tu atâtu 'lu ai iubit, cátu ai disu că numai mórtrea te va desparti de densulu, acumu nu se mai pote falii inaintea lumei cu scumpu numele teu, acumu te jalesce, te plange. Privesce numai in juru la cei ce din tóte anghiu-riile patriei au venit se-si ia dela tine ultimulu adio de pre-pamentu, cumu le ipundéza pre obrazile lacrime de superare, de dorere.

Plange, plange sermana natiune, că-ci fi tei suntu or-fani, plange si jalesce, că-ci Siulutiu nu mai este; plange si tu maretiu campu alu libertatiei, că-ci ai perduto pre unu fiu adeveratu alu teu. Plangeti si voi divine palestre ale mu-selor, voi tesaurulu celu mai pretiosu alu natiunei, că ati perduto pre unu parinte, unu Mecenate alu vostru! Iar' voi superbi fii ai Romaniei totu-déuna candu veti trece prin a-cestu locu, prin Rom'a mica, aduceci-ve aminte de Siulutiu, si inainte de a trece in campulu libertatiei, veniti la acestu mormantu, ve inchinati lui si-lu udati cu lacrime!

Permiteti-mi prea trista si ilustra adunare, că in numele junimei natiunei romane se-mi fia iertatu a'i dice, se'i fia tie-rina usiéra! Adio, parinte bune! adio! tu te duci, ér' pre noi ne lasi orfani, dar' suvenirea ta va remané eternu scrisa cu litere aurie pre fragedele foitie ale ânimei nóstrestre, — va fi superbă totu romanulu cu scumpu numele teu, si natiunea intréga pentru faptele si bunatatile tale te va glorificá, pen-tru-ca intru apararea drepturilor natiunei nu te-ai infricatu nici de mórtē, nici de man'a si disgrati'a puternicilor. Tu te duci, ér' spiritulu teu celu blandu a sboratu la regiunile ceresci, la umbrele stramosilor, la umbrele lui Klein, Sincai, Maior, Barnutiu, pote spre a ve consulta despre venitoriulu si trist'a stare presenta a natiunei nóstrestre; ér' noi te rogamu pre tine maretia umbra, se nu uiti nici acolo de orfan'a ta natiune... da suspinurile si plangerile nóstrestre inaintea tro-nului cerescu, si róga pre atotu potentele se mai tramita genii si mentori aparatori, lucéferi splendidi, apostoli consolatori in necasuri si doreri, unu barbatu care se fia demnu succesorul alu teu!

Si in urma prea trista adunare si voi fii museloru, inainte de a ne departá din acestu locu, se-i dicem u din a-denculu ânimei unu ultimu:

„Se-i fia tierin'a usiéra si memori'a eterna!

(Urmăza partea a II-a.)

Romanulu in poesi'a sa poporale.

XV. Continuare: datinele si credintele rom. de preste anu si ocasiunali.

(Urmare.)

Nu mai pucinu interesanti si frapanti asemenari intre romanimea antica si moderna ne oferescu datinele ocasiunali. Se consideram numai cátewa dela nascere, nunta si inmormantare. La nascerea copilului romanu apparu la ferestr'a casei Ursitele, dupa credint'a rom. mai generale trei la numeru, carile nou-nascutului i predicu noroculu, vicisitudinile si intregu cursulu viétei; carile pre la Fagarasiu suntu acceptate a opt'a di cu unu tajarin de farina; unu pocalu de apa si oleu de lemn puse pe més'a asternuta;¹⁾ si pre carile mósi'a, déca duce una viézia cuviósa, le aude si vede si pote reportá despre cele audite si vedinte. Cine se nu recunósca in aceste Ursite romanesci pre Parcele celoru vechi? Totu la nascere celi presenti, cátu ce potu, arunca una pétra dupa sine, dicindu: „Acést'a in gur'a stri-goiului!“ Cine se nu recunósca in datin'a acésta reminiscenț'a mitului despre Saturnu, ce si-inghitia copili, si fù mai in urma insielatu de mam'a copililor si saturatu cu pietre invelite in fasie de copili?

¹⁾ Guil. Schmidt o. c., pag. 25.

Asemene memorabili datine, ce respira usu anticu romanu, aflamu si la nunt'a romanésca. Acum neomisibili colaci de nunta, cari pana si in cérnele boiloru se acatia, ne aducu aminte panea sacrificiale a romanilor celor vechi numita „farreus panis,” prin care se inaugurá logodirea si cununi'a.¹⁾ Dupa sacrificiu mirele si mirésa siedea cu capetele invelite pe doue scaune coperite cu piele de óie, cea ce aduce cu imbaltiarea miresei romane. In dio'a nuntei casele si alte obiecte ale respectivilor se orná cu petéle, flori scl., buna-óra cumu ornédia romanii daciani cu pene, flori si maraine pana si cérnele boiloru, ce tragu carulu mirelui si mirései. Urmá au-spicii, cari avea se pronuncie diverse formule salutatórie si binecuvantatórie, egali cu terfarii séu stastostii nostri. Poporulu acceptá cu neastemperu dinaintea casei miresei, cerendu si pretendiendu pre noucasatorit'a,²⁾ chiaru cumu facu romanii de adi, cari dinaintea portiloru legate cu lantiu de paia ale miresei pretendu prin una lupta mai indelunga de cuvante in versuri pre „capriór'a venata,” adeca mirés'a; apoi mirés'a óresi-cumu se rapiá si la romanii antici, cá oduna-óra Sabinele, la ce asemenea pare a alude legatulu pórtei cu lantiulu de paia. Tacemu de fratii de miri indatiuati si la strabunii romani (pueri patrimi et matrimi), trei la numeru, unulu ducindu fac'l'a inaintea miresei, celi-latti doi luandu in midiulocu pre mire; si memoramu, cá ducerea miresei acasa se templá pre langa cantarea imeneului séu a cantului nuptiale, cumu e la noi asia-numit'a „gojire.”³⁾ Mai departe inaintea pórtei mirelui, ba si la cas'a miresei, mirele intrebá de acést'a, cá cine e, ce vre? lucru, ce asisidere are resunetu in dictiunile polemice ale terfariloru nostri. Vestmentulu miresei se numiá si la romanii antici „regilla,” dela regina⁴⁾, semnu, cá la romanii celi vechi inca erá mirele si mirés'a in acea di memoriale pentru eli considerati de „imperatu si imperatésa.” Dio'a nuntei nu erá indiferente, ci se alegea, precum alegu si romanii nostri mai virtosu lunia si joia. Nou-casatorit'a si cununiat'a la romanii daciani se uda cu apa, cumu se facea si la romanii stravechi intru simbolu, cá mirés'a se venia casta si curata la barbatu.⁵⁾ In fine, cá se trecemu preste

¹⁾ Gaius I. 112: „Farreo in manum conveniunt per quoddam genus sacrificii, in quo farreus panis adhibetur;” la Guil. Adolf Becker Gallus oder römische Scenen. Leipzig ed. 3. II. pag. 15—16.

²⁾ Catullus LXI. 76, 80: „Clastra pandite januae, prodeas nova nupta!”

³⁾ Varro Agath. la Non II. 749 si IV. 330: „Pueri obscenis verbis novae nuptiae aures redurant.” Se dicea aceste „fescenninae,” „verba praetextata.”

⁴⁾ Isidor. Hispal. XIX. 25; Non. XIV. 13; cfr. Plaut. Epid. II. 2, 39: „Quid erat induita? an regillam induculam, an mendiculam impluviatam?”

⁵⁾ Paulus Diac. pag. 87 M: Facem in nuptiis in honorem Cereris praeferebant; aqua aspergebatur nova nupta, sive ut casta puraque ad virum veniret, sive ut ignem atque aquam cum viro comunicaret. Cfr. Serv. in Aeneid. IV. 104.

datin'a „unucropulni“ de a dou'a di dupa cununia asia numitele „repotia“ ale romaniloru antici, scimu cu totii, cá se repetiescu si la romanii daciani, la cari noulu casatoritu in duminec'a urmatoria dupa nunta aduna in locuint'a sa pre socii, consangeni si alti amici spre a reinnoi óspetiulu nuntei;¹⁾ care apoi se mai repetiesce odata la cas'a parintiloru miresei, unde nou-casatoritii la vre-una septemana dóue dupa cununia se ducu „pe cale primaria.“

Si fiindu cá in viétia estremele adese-ori se atingu si bucuri'a in lumea acésta e vecina cu intristarea, dela desfatarile actului nuntei se venimu la intristatiunile mórtei si inmortarei. Aici inca se arata romanulu modernu a fi erede universale si legitimu alu strabunului seu romanu anticu. Aici inca já crediutulu presemnu alu mórtei, cantatulu buhei séu cucuveicei, e comune strabuniloru si stranepotiloru.²⁾ Strabuni si stranepoti sunta de acordu intru a tangui sórtea celui remasu din templare neingropatu, de-óre-ce umbr'a unui atare dupa credint'a romaniloru vechi ratecesce incoce si incolo, neaflandu calea cătra Hades; dreptu ce déca cineva intempiná vre-unu cadavru de omu neinmortatatu, celu pucinu aruncá pre elu de trei ori tierina.³⁾ Preste copersieu romanii daciani dau si astadi una gaina négra, gain'a lui Esculapiu a anticolorū; éra in gur'a au in man'a mortului panubani, cá se aiba cu ce solví vam'a la trecatóri'a in imperati'a celoru fericiți, intocmai cumu credea si romanii celi vechi, cá sufletele repausatilor au se platésca lui Caronu vama pentru trecerea preste fluiulu Styx, spre care scopu, dupa cumu documenta si scheletele antice romane desgropate in tempulu mai nou,⁴⁾ punea bani intre dintii mortiloru.⁵⁾ Prin une locuri din partile de mediadi-apusu ale Transilvaniei si prin Banatu poporulu nostru asiédia pini séu bradi dinaintea casei, in carea se afla mortii, alesu déca acest'a a fostu june ori jună, asisiderea si pre mortentu: una datina asta oserbata si la poporulu anticu romanu, cari inca asiedia inaintea casei si la

¹⁾ Fest. pag. 281: „Repotia postridie nuptias apud novum maritum coenatur, quia quasi reficitur potatio.” Donat. in Ter. Phorm. I. 1, 6 si Acron in Horat.: „Repotia dicuntur septimus dies, quo nova solet nupta redire ad parentes suos.”

²⁾ Ovidius Metamorph. V. 550:

„Foedaque fit volucris venturi nuncia luctus,
Ignavus bubo, dirum mortalibus omen.”

³⁾ Horatius Od. I. 28, 22 despre Archit'a celu innecatu canta:

„At tu, nauta, ne parce malignus arenae
Ossibus et capiti inhumato

Particulam dare, injecto ter pulvere curras.” Cfr. Propert. III. 7, 27. Vergilius Aeneid. VI 149 si 325.

⁴⁾ Raoul-Rochette in Mémor. de l' acad. royale des inscript., XIII. pag. 669; Braun Jahrbuch des Vereins von Alterthumsfr., Bonn 1851, XVII. pag. 110.

⁵⁾ Propertius IV. 11, 7 (cfr. Juvenal. III. 267):

„Vota movent superos; ubi portitor aera recepit
Obserat herbosos lurida porta rogos.”

rogalui mortului rami de cipresu si bradu, cestu din urma alesu la mai nișerii, că simbolu alu tristetiei si jalei si alu poterei intunericului.¹⁾ Pe alocure se pune pane si vinu pre mormentu, mai virtosu la dio'a aniversaria a mortiei; consangenulu, ce pune aceste daruri, incongiura intre rogatiuni si oftari mormentulu, apoi vinulu versandu-lu pre mormentu, panea o donédia cutarui seracu; dupa acea mai incongiura mormentulu temeandu intru acea credința, că in modulu acesta va se apere pre celu repausatu de vampiri.²⁾ Tóte aceste libatiuni pentru celi morți le facea si poporulu romanu antic: cenusia si spudi'a remasa dupa arderea corpului o stropiá si stingea cu vinu;³⁾ la asia numitele „ferie novem diali“ la „feralia“ si „parentalia“ in februarui vinulu 'lu torná preste urn'a cuprindiatória de cenusiele amate, celealalte proaducerile mancă;⁴⁾ la diao aniversaria a mortului érasi aducea sacrificia pe mormentu (parentabant), cu care ocasiune pe acesta versá vinu, inca si lapte si alte fluide, dupa care urmá mésa séu óspetiu, buna óra că comandarea si pomenele nóstre. Barbatii romani antici pre iubitii loru mutati din viétila i jaliá lasandu-si barb'a si perulu ne-tunsu,⁵⁾ sferticandu si vestmentele, abtienendu-se dela scalde, teatru si alte petreceri; asia 'si lasa barb'a si perulu si romanulu banatianu in semnu de doliu, amblandu tempu mai indelungu, pana si cète unu anu, in capulu golu.⁶⁾ Apoi cine nu scie, că pre defuntulu romanescu 'lu deplangu mai pre totu-unde in trei dile, cumu si la conductulu funebrale „preficele“ séu „bocitóriele“, pentru carele de multe ori si prin testamentu se despunu legate frumóse? Ci preficele cu datin'a laudarei mortului (laudatio funebris) e recunoscuta de genuina romana antica. Pre urma spre completarea cătu mai posibile a lucrului fia disu, că antica romana e insasi aprecatiunea romanului dacianu „fia-i tierin'a usióra“ („sit ei terra levis;“ mag. „isten nyugtassa meg,“ slav. „vicinia paméti!“)

XVI. Continuare: credentie despre plante, animalie, sientie elementari.

Animaliele si plantele cele mai multe asisidere jóca rola in mitologi'a si respective in credentiele poporali daco-romane. Firea poetica, fantasi'a vivace

¹⁾ Plinius XVI. 10, 18: „Picea montes amat atque frigora, feralis arbor et funebri indicio ad fores posita.“ M. Pompiliu o. c. pag. 15: „Bradule, bradutiu de jale, ce te légani asia tare?“

²⁾ Schoft, Walachische Märchen, pag. 303; cfr. Guil. Schmidt o. c. passim.

³⁾ Tibullus III. 2, 19: „Et primum annoso spargant collecta Lyaco.“ Cfr. Virgil. Aen. VI. 226. Plinius XVI. 12.

⁴⁾ Varro L. L. VI. 13.: „Feralia ab inferis et ferendo, quod ferunt tum epulas ad sepulchrum, quibus jus ibi parentare.“

⁵⁾ Svetonius in Octav. 23: „Barba capilloque summisso.“

⁶⁾ In Romani'a amblá in secl. XVII. de comune cinci-dieci de dile cu capulu golu. V. Diaconulu Paulu de Aleppo in Archiv. ist. a Romaniei. Bucuresci 1865, t. I. pag. 97.

a romanului le introduce in poesiele si naratiunile sale poporali avendu graiu omenescu, că in fabulele esopice la celi vechi, portandu intre sine dialogu amorusu cuculu si turturic'a,¹⁾ sioimulu cu flórea fragului,²⁾ discurendu oitiele lae cu pecurariulu,³⁾ vorbindu cuculu si mierl'a catra romanu,⁴⁾ disputandu-se bradulu cu teiulu,⁵⁾ agraindu pre eroii si eroinele baladeloru romane candu corbulu si sioimulu,⁶⁾ candu calulu, alesu murgu,⁷⁾ candu alte animalia domestice si selbatice; ba pana si muntii si fluvii si arborii si florile intindu la vorba cu poeticulu locitoriu alu romanticei patrie dintre Carpati.⁸⁾

Nu se poate negá, că acestu faptu vedesce una trasatura stravechia in poesiele, credentiele si datinile romanesci. Parechia cu asta e asemenarea credentielor romanesci referitorie la animalia cu respectivele credentie ale romanilor antici. Asia amin-tiramu já, că buh'a atâtu la romanii celi vechi cătu si la celi moderni trece de presemnulu unei morti apropiate. Cuculu e consideratu mai pretotunde in romanime de una pasere misterioasa, ce are legature secrete cu sórtea omului; viersulu lui predice bine, că la strabunii nostri, candu resuna de-adrépt'a, si din contra reu, candu se aude de-a stang'a omului; primu-i cantu de primavéra cu numerul strigatelor ne profetiesce numerulu aniloru, ce-i vomu mai traí, de unde si dical'a despre unu morbosu despratu „i-a cantat cu cuculu.“ Rundunéoa, „gain'a lui Ddieu,“ precum i dice poporulu, e metamorfosata din una féta tenera intru pedépsa pentru calumniari; si preste totu straformarile ómenilor din pedépsa in animalie si plante se afla in credentiele poporului nostru mai asia de dese, că in mitologi'a eleno-latina.

Desclinitu memorabili suntu in respectulu ultimu lupii si canii, despre cari poporulu nostru crede, că prin medie farmecatórie unii ómeni se potu stramá, alesu in joia verde in numitele animalie, cari apoi alergandu pe campi si prin paduri, in turbarea loru ataca vite, ómeni si orice le ese inainte. Acesteia suntu pricolicii, licantropii celor vechi. Despre densi poporulu nostru scie nará multe de tóte; intre alte pentru exemplu, că una muiere intornandu-se dela biserică dintru unu altu satu impreuna cu barbatulu seu, acesta pe cale abatendu-se intr'una parte se prefecă in lupo séu cane turbatu, atacandu-si că atare nevést'a, carea numai anevoia scapă de furi'a bestiei aparandu-se cu brâulu; ajungându acasa, sosește dupa ea si barbatulu, intre dintii caruia femeia cu uimire si ingrodire vede aciatate fire destramate din brâulu seu. Asemene istoria ne relatata Petroniu in Prandiulu lui Yrimalchiu, in

^{1—4)} Aleșandri o. c., pag. 7, 31, 1, 298.

⁵⁾ Sim. Fl. Marianu o. c., I. pag. 191.

⁶⁾ Aleșandri o. c., pag. 141, 172.

⁷⁾ At. M. Marienescu Colende, pag. 113 scl.

⁸⁾ Aleșandri o. c., pag. 290, 294, 44. Sim. Fl. Marianu o. c., I. pag. 102 s. a.

care piesa Niceru enara, cumu unu omu órecare, ce-lu insociá pe drumu, dintr'odata 'si la pedà imbracamentulu, se fece lupu si fugí in padurea invecinata; éra dupa ce Niceru se reintorna acasa, servitorii i spunu, că unu lupu furiosu i atacase turmele, ci unulu din sclavi sarindu 'la impunse cu furc'a in gûtu; indată dupa aceea Niceru ducându-se la sociul seu de caleatoria, spre mărea sa mirare 'lu afla diacondu in patu si mediculu operandu-i gûtulu vulneratu.¹⁾

Rarú animalu e inse, care in credentia diverselor popóra, incependu din cea mai inalta vechime pana in tempulu de facia, se fiá jocatu mai mare rola, decum jocara si jóca sierpii. Asia si in credentiele si datinele poporului nostru. Prea frumósele si cu adeveratu poeticele naratiuni, legende, basme, anecdote, inventate in parte de imaginatiunea viua a poporului daco-romanu si in parte ereditatea strabuni, furnica de sierpi de casa, de belauri, de smezi si smezie si de alte asemenei fintie. Ce suntu acesti sierpi de casa in credentia romanului dacianu? Nu alta ce, decât unu resunetu din dogmele religionarie ale romanilor antici despre larii domestici si penatii paterni si preste totu despre genii seu diei protectori, cari, parte buni, avea destinatiunea de a protege ómenii, parte rei, resbuná criminale si alte pecate, si că in crestinismu angeriloru si santiloru, li-se atribuia rol'a de midiulocitori intre dieii superiori si intre ómeni. Pentru acea eli era celi mai antaiu invocati si ororati la sacrificia, seu că se graimu cu Plutarchu, „genii suntu aceia, cari presiedu la sacrificiale si ospetiele date in onórea dieiloru, caroru diei genii le sierbescu,²⁾ dupa ale caroru nume se si numiá genii apoloniani, minervici scl., si a caroru genii locuintia stabile se credea a fi in luna, dara si pre pamentu posiedea locuintie mai speciali; anumitu pre cei de pre insulele sporadice, dupa marturirea lui Plutarchu, „i credea sacri si neviolabili toti britanii, asia cătu déca cineva i atacá seu plane ucidea, ei aducea venturi si furtune si une-ori infectá chiaru aerulu cu pestilentia.“³⁾ Acum de intramu in umilile cascióre ale tieranului rom. si intrebamu, ce tiene elu despre sierpii de casa? primul lui respunsu e, că „fia-care casa si-are sierpele seu,“ chiaru precum dicea romanii cei vechi, „genium esse unius cujusque loci.“⁴⁾ Si cumu că pre acesti genii cei vechi si-i imaginá in forma de sierpi, ne atesta apriatu Serviu si Propertiu;⁵⁾ ne atesta famosulu archeologu Montfaucon, constatandu, că

in obiecte antice genii se afla desemnati că sierpi;¹⁾ ne atesta acele locuri la scriitorii vechi, in carele geniulu cutarui, p. e. la Virgiliu geniulu lui Anchise, se infaciósiéda lui Enea in form'a unui sierpe;²⁾ că se tacemu de emblem'a lui Esculapu cu unu sierpe resucitul pre caduceu-i vindeatoriu, si de Hygeia, diein'a sanetatei, desemnata la cei antici cu unu sierpe in mana; că se tacemu, că sierpi mo nistroi draconi seu smezi, padiescu in mitologia funtan'a Castalidelor, merele de auru in gradin'a Esperidelor, renunit'a lana de auru in Colchide, si in naratiunile mitice si datinele romaneschi inca jóca una rola de totu insemnata.³⁾

Altu-cum, in interesulu adeverului sia disu, vechii egipteni inca sub forma de sierpe adorá pre primitivulu loru dieu „cneph,“ si mai dupa acea pre principiele binelui si alu reului, precum si Serape, Jouele egyptenu, si Iside se representá la densii suptu figur'a unui omu cu unu sierpe incolacitu in giurulu corpului.⁴⁾ Totu asia la popórale tracie, in speciale la daci, filosofulu Zamolse, inventiacelu alu lui Pitagor'a, metempsicosea sufletelor si transformarea lor in eroi si genii seu semidieci o infaciósiá suptu tipulu sierpelui; ba nici cartile sante ale crestinatatei, cumu se sci, nu potura scapá fara resunete de ale acestei credentie.

(Va urmá).

Ceva din cunoșcientele meteorologice.

(Urmare.)

III. Despre undele aerului si amblarea tempului.

Că se cunóscemu cătu de bine circumstantele amblarei tempului, trebuie se avemn in buna bagare de séma urmatóriele:

De si sórele produce vara si érna, radiele lui ne aducu caldura si lips'a acelora frigulu, pre langa téte aceste, amblarea tempului nu depinde numai dela sóre, pentru-ca déca aru lucra numai sórele, atunci preste téte partile pamentesci, aru fi intru unu tempu anumitu óre-carele, ori numai caldura, ori numai frigu neschimbatu. Sórele inse provóca misicarea aerului si prin acésta din tienuturi mai tare incaldite acurge preste tienuturi mai pucinu incaldate, mai reci, ventu caldu, si vice-versa, din tienuturi reci venturi reci preste tienuturi calde.

Acésta undulare a aerului aduce cu sine tem-puri nuoróse, senine, ploi, lucire de sóre, neua,

¹⁾ Petronius Prand. Yrimaleh, c. 61.

²⁾ Plutarch. la Teodorescu, o. c., pag. 98.

³⁾ Idem ibid.

⁴⁾ Festus s. v., cfr. Servius in Georgiu lib. I.: „Genium dicebant antiqui naturalem deum unius cujusque loci.“

⁵⁾ Servius in Aeneid. V.: „Nullus locus sine genio est, qui per anguem plerumque ostenditur.“ Propert. l. IV. elog. 8: „Lanuvium annosi vetus est tutela draconi.“

¹⁾ Montfaucon Antiquit. Graec. et Rom., 4757, p. 73.

²⁾ Virgil. Aeneid. V., 84 – 96.

³⁾ Demet. Cantemiru, Descrierea Mold., pag. 286: „Si la nunte, la ingropari, si la alte intemplari sciute de romani, cinstescu prin versuri si cantari nisce ddieiri necunoscute si duchluitórie a idoli daci.“

⁴⁾ Montfaucon o. c., pag. 74, tabul. LXX. fig. 1, tab. LXXV. fig. 6, 7.

ghiatia, recore in tempu de vara, si caldura in tempu de érna, precum si nopti cu inghiatiuri in tempu de vara si temperatura caldurósa in tempu de érna. Cu unu cuventu, misicarea aerului si a ventului produce cumu amu dice amblarea tempului, adeca caldura si receala, schimbamentulu in seceta si tempu umedosu ori ploia.

Dara de unde vine si se pornescé ventulu? Din caldur'a sôrelui care influentiadia asupra aerului!

Totu rotogolulu pamentului este incungjuratu de o cétia, pe care nu o vedem, si o numim aeru. Insusirea aerului este aceea, că déca se incaldiesce, se destinde (se spandesc, expandit). Déca vom pune spre exemplu o besica impluta cu aeru si bine legata intru o tieve de ale caminului seu in urloiu, aerulu ce se va afla in besica, intru atâta se va spandi, in cătu besic'a care l'au cuprinsu, va plesnî cu detunatura bunicica.

Aerulu incalditul si asia spanditul, fiindu cu multu mai liusioru decât aerulu celu desu si rece, tinde a se redică totu-déuna mai in susu.

Camerele, chiliile nôstre de locuitu, dara cu plafondu inaltu, totu-déuna suntu mai greu de incalditul, decât cele cu plafondu mai scundu, pentru că aerulu incalditul se redica totu-déuna in susu, si de aci urmédia că la padimentu este frigu, éra la plafondu caldu; de aci vine si aceea, că pitioarele de si nu suntu bine imbracate si incaltiate, érn'a le cuprinde una frigu simtibilu, pre candu manile nôstre, care suntu de altramente góle, suntu mai calduróse, si déca ni-amu redica la plafondulu caselor nôstre, cu buna séma acolo ni-aru fi mai caldu că diosu. — Muscile se aduna mai cu séma totu pre la platonulu caselor, pentru că si ele simtu că acolo aerulu e mai caldu, mai varaticu, pre candu diosu aru amortí de frigu, de óre-ce aerulu celu caldu se redica totu-déuna in susu.

Chiaru asia sta lucrulu si cu totu rotogolulu pamentului.

In tienutulu ecuatorului, in asia numita zona ferbinte sôrele totu-déuna incaldiesce aerulu mai tare, si pentru aceea elu se ridica totu mai in susu.

In golitiunea ce urmédia de aci, atâtul din partea meridionala, cătu si din cea nordica intra aeru rece; acesta éra se incaldiesce de radiele sôrelui si asemenea se redica in susu, vrendu a face locu aerului celui rece, care totu mereu se inbuldiesce din partea ambelor poluri.

Pre acésta cale, la ambele poluri aerulu se raresce si intogma că in regiunile ecuatorului se nascu si se ivescu golitiuni, care se implu prin aerulu redicatu in susu si incalditul dela ecuatoru. De aci apoi urmédia, că aerulu este si se afla in continua miscare,urgendu aerulu celu rece aprópe de suprafaci'a pamentului in directiune catra ecuatoru, éra celu caldu mai pre susu si pre de-asupr'a celui rece catra poluri.

In consecenti'a acestui lucru naturalu, forte bine

dice poporulu nostru, că s'au pornit uventurile dela unu capetu de lume la celalaltu. — Cine are ceva cunoscientia, ceva simtire despre fenomenele aceste naturali, nu va mai remanea de locu in dubietate despre adeverulu acestoru fapte.

Déca, pentru exemplu, in tempu de iérna ese fumu in casele nôstre, deschidenu ferestrelle că se ésa afara, si in casulu acesta ori si cine s'au potutu convinge, că pre la capulu celu de-asupra alu ferestre, fumulu ese afara, éra pre la capulu ferestrei celu din diosu, asia ni se pare, că si cum fumulu éra aru intra in odaia; dara acésta este numai la parere, in realitate inse nu este asia, pentru că pre de-asupra, adeca la verfulu ferestrei ese din casa afara aerulu celu caldu, si cu densulu se duce totu de-odata si fumulu, pre candu pre partea din diosu a ferestrei buiesce din afara aerulu celu rece in casa, ridicandu fumulu care se mai afla in casa si alungandu'l pre partea de asupra a ferestrei atara.

In asemenea casuri, celu ce baga bine de séma se poate convinge, că doue unde de aeru pornescu si lucra din parti oppuse, una contra alteia, frecandu-se si trecându una pre de-asupr'a alteia.

Aceiasi lege a naturei domina si pre pamentu si in data vomu vedea, ce mare influintia are aceea si asupra amblarei tempului.

IV. Legile positive relative la cunoscînt'a amblarei tempului.

Sorgintele principale alu ventului este aerulu, care se revarsă de o parte dela ecuatoru catra poli, si de alta parte dela poli catra ecuatoru. Prin acésta ventulu respandesc totu de-odata caldur'a, pentru că aerulu celu rece dela poli, recoresce tienuturile cu caldur'a tropica, éra celu caldu imprascie caldur'a ce o aduce cu sine printre aerulu celu rece.

De aci vine, că uneori in tienuturile cele reci nu este asia frigu, precum aru fi, candu aerulu nu aru fi in miscare, éra in tienuturi cu caldur'a tropica, ferbintiel'a nu poate se ajunga la acelu gradu, unde aru trebui se ajunga, daca aerulu aru sta nemiscatul asupra pamentului.

Intru acésta vedem cau'sa principală a ventului si a escarei lui.

Dara nu este a se considera singuru numai acésta causa pentru formarea ventului, pentru că atunci amu avea numai doue venturi detiermurite, si anume unulu care aru sufla nemidiulocitu peste suprafaci'a pamentului dela zonele polari catra ecuatoru si altulu care aru sufla mai pre susu dela ecuatoru catra poli; noi asia-dara amu avea numai doue venturi, unulu rece sau septentrionalu dela polulu nordicu, si altulu caldu sau australu din regiunea ecuatorului.

Este inse o impregurare care acésta stare a lucrului o modifica in mesura esentiale, si anume, că pamentulu 'si face cursulu seu pre langa ossi'a sa totu in 24 óre invertindu-se dela apusu catra rezititu, éra cu densulu de-odata se inverte si aerulu

care'lui incungiura; dara fiindu-că partile pamentului acarii suntu mai aprópe de ecuatoru, in rotarea acésta se invertu cu iutiala necesarmente mai mare decat cele care suntu si se afla mai departate la poluri, pucinu reflectandu, potemu vedea, ba este si probatu, că aerulu acela care se revarsa dela poluri catra ecuatoru si atinge cum amu dice suprafaci'a pamentului, totu-déuna percurge numai asupra acelei parti terestre, care se inverte cu mai mare iutiala catra resaritu, decat insusi acestu aeru, éra aerulu care se revarsa dela ecuatoru, si care percurge mai presus, cu acea iutiala curge catra poluri, cu care a dimenatu catra resaritu dinpreuna cu partile terestre dela ecuatoru, care se invertu; prin urmare se strecura asupra unui teritoriu, care se misca spre resaritu cu mai pucina celeritate, decat insusi aerulu.

De aci se nascu venturile passate (Passatwinde), care suunt de fóte mare insemnata pentru navigatorii pre mare. Ventulu acesta este in partea pamentului locuita de noi, adeca in emisfer'a nordica in regiunile cele mai de diosu nordostice, éra in regiunile mai inalte vestu-sudicu, si in ceealalta parte de pamentu, séu émisfer'a sudica in regiunile mai de diosu ostu-sudicu, éra in regiunile mai de susu vestu-nordicu.

De aci urmédia regulele certe ale amblarei tempului.

Este fóte in retacire acela, care cugeta, că ventulu si amblarea tempului, aru fi doue lucruri deosebite. Amblarea tempului nu este alta, decat starea si circumstantiele in care se afla aerulu.

Déca érn'a, primavér'a, var'a si tóm'n'a este frigu, aceea nu depinde de acolo, că pamentulu ori partea de pamentu unde locuimu, ar' fi mai frigurosa, mai rece că altu candu-va, pentru-că déca vomu sapa grópe in pamentu, vomu afla indata, că straturile subterane nu suntu influintiate nici in privint'a caldurei si nici a recelei, dela amblarea tempului.

In caldur'a de 30° nu simtimu diferintia in privint'a caldurei de preste diua si a frigului de preste nòpte. Intru unu celariu de 60° afundime nu simtimu nici una diferintia intre dilele cele mai fribinti de vara si intre tempulu celu mai frigurosu de érna, pentru că sub pamentu nu esiste diferintia intre amblarea tempului; asia dara acésta depende dela aeru si de venturi.

Amu disu că amblarea tempului, séu mai bine a miscarei ventului, are regule certe, dara totu-deodata amu mai adausu, cum-că suntu de totu multifere causele, care conturba acele regule certe. că prin urmare acese facu cu totul impossibile determinarea amblarei tempului pre luni si ani inainte.

Ni-amu facutu asia-dara cunoseuti cu acele regule certe. Aceste regule se produc primo: prin cursulu sòrelui (séu vorbindu mai la intielesu, prin rotatiunea pamentului pre langa sòre; alu doilea prin dimenarea aerului dela poluri catra ecuatoru si dela ecuatoru catra poluri, si alu treilea: prin in-

vertirea pamentului pre langa ossi'a sa, care in acestu modu produce venturile dela orientu si occidentu sau ostu-vestu, ostu-nordu-ostu, vestu-nordu-vestu etc., si care le numim Apelotes séu subsolanu, zefirulu séu favoniulu, Iapyx séu Caurus ori Corus, Curus séu Vulturnus si altele, precum Fenix. Notus, Atricus, Cercias, Boreas si Caocias.

Tóte aceste se potu calcula cu precisinе, precum si suntu calculate, éra prin acésta avemu fundamantulu la cunoșint'a amblarei tempului; in capitelele urmatore inse vomu vedea, ce greutati immense ne obvenu inainte prin alte impregiurari care nu se potu prevedea inainte.

V. Referintele aerului si ale apei la amblarea tempului

Caus'a principala că amblarea tempului nu se poate determina inainte, este aceea, că atatú aerulu catu si pamentulu nu suntu compnse din substantie omogene de aceeasi natura, de aceleasi calitati. Ori care económa, ce are de lucru cu uscarea vestmentelor, séu asia numiteleloru schimburi albe, scie că aerulu atrage la sine umedie, déca trece pre langa obiecte umede. Aceea economa care voiesce că vestimentele ei se se usce mai curendu, le intende intr'unu locu, unde ambila ori bate ventulu, pentru-că densa scie, că ventulu le usca mai iute decat radiele sòrelui, care p. e. lucesce intr'unu tempu linu.

De unde vene acésta? Aerulu uscatu venindu in atingere cu lucruri umedose, sbea, suge in sine umedial'a, si déca nu sufla ventulu, ba déca nu este ventu de locu, umedial'a remane in obiectele umede, si uscarea acelora progressédia fóte cu greu. Indata inse ce sufla ori bate ventulu, acela lia si duce cu sine aerulu umedosu, si aduce totu mai multu aeru uscatu, in atengere cu obiectele umedose, si prin acésta uscarea vestmentelor umede inaintédia mai cu rapediune.

De aci urmédia, că vestimentele nu le usca caldur'a, pentru-că p. e. érn'a, candu acele suntu intense pre sfóra, inghiatia si totusi se usca, déca nu le lipsesce ventulu, deore ce ventulu le aduce in atingere continua cu aerulu uscatu.

Asemenea scie ori si care económa, că déca densa fréca ori spala padimentulu, trebue se deschidia usi'a si ferestrelle, că ventulu se amble prin casa, pentru-că acela atrage la sine umedial'a si o duce mai departe, din care causa padimentulu se usca cu multu mai curendu, că candu amu face numai caldura in casa si nu amu lasa, că ventulu se resbata aerulu umedosu afara din casa.

Din acese exemplu inveriamu, că aerulu ia in sine apa si umedala, prin urmare ori-cine va priupe usioru ceea ce se intembla, déca punemu unu pacharu plin cu apa intr'o feréstra deschisa, si acolo ilu lasamu mai multu tempu, ap'a din in ce se impucinédia, pana candu la urma dispare de totu si pacharulu remane uscatu. Ce s'a facutu ap'a? Ae-

ru o au sbeutu cu incetulu, pana candu o au desecat de totu.

Acumu dara vine intrebarea, ce au facutu aerulu cu tota ap'a aceea care o au sbeutu? Aerulu sboara preste marile lumei, preste lacuri si fluvii, piraie, isvoré, paduri umedose si umbróse, campuri si altele, si din totu loculu ia cu sine parti apatose. — Unde remanu, unde se perdu asiadara aceste parti apatose? Aceste condensédia si prefacându-se in nuori, negura, plóia, nea si ghiatia, cadu éra pre pamentu.

Asupra acestoru fenomene naturali, inca si intre ómenii culti aflam si pareri forte scalciate. Multi isi reprezinta nuorii ca unu corpu tare, in care ar' fi apa si din carii ar' cadea plóia pre pamentu. Acésta presupusetiune este cu totulu gresita, pentru că nuorii nu suntu alta, decat negure redicate in aeru, si negur'a nu este alta, decat nuorii carii ambla pre suprafaci'a pamentului.

Se ne observamu numai bene noi pre noi, si indata vomu casciga conceptele cele adeverate despre negure si nuori.

Totu omulu, care in tempu de érna sufla in pumni ca se'si incaldiésca manile, pote observa, că acele i s'a umeditu. Déca vomu abura ori vomu sufla asupra ferestrilor uscate, vomu observa asemenea, că asupra acelora se intende si formédiu unu stratu subtirelu de apa. De unde vine acésta? De acolo, că aerulu pe care'l resuflam din noi afara, scôte cu sine parti apatose din sangele si trupulu nostru.

Aceste particule de apa nu le vedem cindu aerulu este caldu, pentru că aceste suntu in forma de aeru, dara indata ce este frig, scie ori-si cine că acele suntu visibile, si că in casa se prefacu in forma de negura, in forma de picuri, déca aburii resuflati ajungu pre unu obiectu rece, ba inghiatia si devinu in forma de bura, déca vinu in atingere cu unu frig mai mare, si in urma se prefacu chiaru si in sloii de ghiatia.

Éta dara unu exemplu, că partile apatose ale respiratiunei nostre nu suntu visibile in aerulu caldu, dara că ajungandu in aeru mai rece, se prefacu in negure, in aeru si mai rece, picuri, si de totu rece, nea, bura, chiaru si ghiatia.

(Va urma).

Hygien'a, sanetatea.

Popórale antice, mai alesu elinii si romanii, tie-neatatea de multa la sanetatea fisica, in cátu spre a poté obliga pe poporu si mai strinsu la conservarea sanetatiei, inventasera spre acestu scopu si divinitati sub nume de Aesculapiu cu fia-sa Higiea, caroru le ridicá temple, in care popii avea se invetie pe poporu a'si pretiui si conserva sanetatea, inventandu mai alesu pe femei a cunoscere multime de plante si alte producte de a le naturei, cu care s'aru potea

vindeca morburi diverse. Urmele acestoru invetiaturi au mai remasu pana in dia'a de astazi la femeile daco-romane. De alta parte inse, din prea mare nefericire, influintele popóraloru barbare si selbatece, éra mai alesu ale celor turcesc'i au strabatutu si intre romani in multe respecte, éra mai alesu in ceea ce concerne curati'a locuintiei si a trupului fia-carui; cu alte cuvinte: barbarii au dedat si pe romani a locui in case necurate, puturose si a nu'si scalda trupulu niciodata. Invetiaturile pe care ni le dan că de ani treidieci incóce despre higiena medici că dr. Anast. Fetu, Felix, P. Vasiciu si alti cátiva, strabatu forte anevoia chiaru si la clasele ce pretindu a fi cultivate. Deunadi citiramu in diariele magiare una lamentatiune forte dorerósa, că populatiunile Ungariei, ale Transilvaniei si Croatiei se imultiescu nespusu de inceput, ba inca unele elemente nationali descretesc, că copii mici pana la 5 ani moru neasemnatu mai multi decat in alte tieri, din cauza mai virtosu, că mamele loru ii tienu in putori si nespălati, dara'i inidópa cu mancari că pe porci, éra că din 40 de mii copii nelegiuiti căti se nascu in Ungaria preste anu, mai multu de $\frac{1}{2}$ moru de mici, si altele că acestea. Noi inca amu potea lamenta in sensulu acesta si a repeté multe din cátu s'au publicat u chiaru si in acésta fóia; amu potea reflecta intre altele la fóia a venerabilelui nostru septuagenariu dr. P. Vasiciu, Hygien'a si Scóla, care ese in alu II-lea anu la Temisiór'a, dara unii afla „că este prea nemtiesca,” altii că nu o intielegu, (fóra că se o fia luatu amana), ceilalti că ei nu vréu se fia hidropati nici vegetariani. Bine, fia asia cumu dicu ddloru (?); dara noi se ascultamu ce mai dicu si altii; éra spre acestu scopu vomu reproduce aici cátova observatiuni ale dlui P. S. Aurelianu, membru alu societatiei academice romane, in recensiunea ce face la operatulu celu mai nou alu dlui dr. Felix din Bucuresci.

Déca este vre-o sciuntia care ar' trebui se fia cunoscuta de totu omulu, este igien'a: si acésta este atatul de adeveratu, că in mai multe staturi din Europa se invatia acésta sciuntia chiaru in scólele primarie. Medicii spunu ori si cui voiesce se'i asculte, că cele mai multe bôle de care este afectat omulu, s'ar putea inlatura printr'unu regim igienicu rationalu. Se poate admite ca la o suta totu s'ar' afla cincideci individi, caru nu ar' calca invetiaturile igienei; inse ar' trebui pentru a nu le calcă, ca se le cunoscă. Si cum se le cunoscă, candu incependum dela scóla primara si pana la absolvirea cursurilor universitare junele studentu nu afla nici unu cursu catu de elementariu, in care se invetie déca nu mai multu, celu punctu preceptele fundamentale ale igienei. Acésta lipsa a invetiamentului publicu esplica intre altele si caus'a nepasarei cu care suntu administrate interesele igienice ale oraselor. In acésta privintia, cauta se o marturisim, orasiele nostre lasa multu de dorit. Cu tota staruintia ce recunoscemu că au depusu din candu in candu autoritatile comunale, totusi s'a fa-

cutu prea pucinu progresu. In acésta parere ne interaresce si mai multu interesantulu „raportu generale pe anulu 1876 asupra igienei si salubritatii publice a orasului Bucuresci.“ In acestu raportu invetiatulu profesore de igiena alu facultatei de medicina, domnu doctoru Felix desfasuriu inaintea cetitorului tóte cestiunile de igiena si salubritate privitóre la salubritatea publica, igien'a locuintelor, igien'a industriala, cimitériile, apa, igiena alimentara, igien'a scóleloru si altele; arata că starea igienica a capitalei nóstre lasa fórte multu de dorit, si ori cine are catusi de pucina curiositatea de a observa, va recunósce că dn. doctoru Felix are multa dreptate. Este de notatu, că cau'sa acestei stari de lucruri vatamatóre sanatati publice suntu toti locitorii capitalei, că-ci, ori-ce s'ar dice, igien'a unui orasiu nu depinde numai de primaria, dara de fia-care locitoriu in parte. Ce se faca primari'a proprietarului care tiene cu lunile baligaru cailor in midialoculu curtii; care ingadue ca tóte laturile si mardariile se se arunce pe strade; care nu pune nici se-si curatie curtea sa propria si lasa se crésca balarile intr'ensa? Ce pote face primari'a si politi'a acelor nesocotiti cari scotu pe furisii animale móre si le arunca pe maidane si pe strade, că cumu prin acésta ar' scapa de relele consecintie igienice ale unei asemenea neingrigiri? Trebuesc dara, déca dorim că capital'a nóstra se se asemene intru catu privesce curatién'a celoru-lalte orasie din Europ'a, că noi insine se venimu in ajutoriulu autoritatilor comunale si la casu candu acestea ar' fi nepasatóre, se le nevoiu a'si face dator'a."

„Doue capitulo din raportulu domnului Felix cari presenta unu interesu particularu pentru economisti suntu acele privitóre la morbiditate si mortalitate si la miscarea populatiunei. Datele reproduse in acésta parte a raportului ne incredintéza din nou, că mortalitatea copilaru este prea mare. Intre alte cause carora se atribuesce acésta mortalitate, crescerea, loru nerationala occupa loculu d'antaiu.

Intre afectiunile cari facu se piara populatiunea, bólele căiloru respiratorie occupa in tabel'a mortalitatii a anului 1876 primulu rang; si mai multu: in 1876 au murit mai multe individe de asemenea bóle decat in 1875; in adeveru in 1876 au murit de bóle ale organeloru respiratorie 35 la 100 din cifra totala a mortalitatii, éra in 1875 s'a constatatru 34 la 100. Doctorele Felix ne spune, că in privintia numerului mortiloru de tuberculósa pulmonara Bucurescii au intrecutu chiaru Londra, Berlin, Triest, Munich, Stokholm si Cristiania. Numai la Vien'a, Paris, Bud'a-Pest'a, Prag'a, Francfort si Coloni'a decesele de ftisie pulmonara facu 17 pana la 20 la 100 din numerulu totale alu deceselor.

Déca capital'a nóstra ar' fi unu orasiu industrialu si in conditiuni economice că celealte orasie mari din Europ'a, s'ar' mai intielege acésta intetire a ftisiei; altele dara suntu causele, si doctorele Felix

indica pe cele mai multe in raportulu seu. Ori-cumuar' fi, numerulu crescendu alu mortiloru de tuberculósa si marea proportiune de morti de ftisie trebuie se ne ingrigiesca pe toti. Acésta teribila si necruatáre afectiune secera populatiunea mai multu că ori-care alte bóle, si cu dreptu dn. Felix ne observéza, că „ne spariamu de calamitati trecatore, de epidemii cari disparu cumu au venit, si remanemu indiferinti in faci'a inamicului care s'a instalatu in midiuloculu nostru intr'unu modu permanentu, care corupe sanatatea generatiunilor viitóre, care dà Bucuresciloru caracterele oraselor celor mai nesanatóse ale occidentului Europei.“ Intielegemu aceste cuvinte ale invetiatului igienistu candu vedem că din 5043 morti in anulu 1876 au murit de tuberculósa pulmonara, pneumonia caseósa 830 individi!“

Spatiulu unei cronic neingaduindu mai multe amenunte, ne permitemu a atrage seriósa luare aminte a autoritatilor respective si in generalu a tutulor cari se intereséza de inflorirea tierei, asupr'a cestiunilor tractate de catra dn. Felix. Tratandu cestiunea populatiunei in tiér'a nóstra inchiaemu cu urmatórele cuvinte: „Pentru noi romani in particularu cestiunea populatiunei este o cestiune de esistentia si de marire nationala. A favora prosperitatea economică si a neglighia prosperitatea populatiunei este că cumu amu lucra pentru o gradina pana ce fructele au ajunsu la maturitate, remaindu că altii, ér' nu noi se se folosesc de densele.“ Aceea ce amu disu in 1875 repetamu si astadi: sporirea populatiunei si imbunatatirea traiului suntu conditiuni fundamentale, primordialé pentru inflorirea statului romanu, si că ástu-feliu merita se ocupe loculu d'antaiu in meditatiunile ómeniloru nostri de statu.

Pentru că faptele statistice se fia apretiuite dintr'o simpla aruncatura de ochi, se intrebuintéza de catu-va tempu asia numita „metoda grafica.“ De acésta metoda s'a servitu cu succesu domnu doctor Chernbach pentru a alcatai o tabela, care reprezenta pe de o parte numerulu patientiloru tractati si esiti din spitale, éra pe de alta numerulu deceselor. Curb'a rosia indica numerulu persónelor insanatosiate, éra curba negra numerulu deceselor. Inflectionile mai multu séu mai pucinu pronuntiate ale curbelorù ne arata starea de intensitate a mortiloru ocasionate de diferite afectiuni, séu numerulu insanatosatiiloru.

Si din tabloului doctorei Chernbach resulta, că si din raportulu medicului-siefu alu capitalei, că cele mai multe morti se datorescu tuberculósei pulmonare. O bôla care occupa unu locu insemnatu in tabloului despre care vorbim este intocsiatinea palustra, un'a din causele, carora se datoresc debilitatea populatiunei nóstre.

Curbele domnului Chernbach arata in acelasi tempu starea morbiditatii si mortalitatii dupa luni. Dasa ar' aduce unu serviciu realu, dacă ar' esecuta o lucrare analoga pentru tiér'a intréga.

In aceeasi directiune recomandamu cetitoriloru

nostri interesant'a lucrare a domnului doctore Agappi, „cercerari demografice asupra populației din România,” asupra careia vomu reveni.

Este semnu bunu si incredintiatoriu, candu ȣmenii de sciintia si in specialu medicii se indeletnicescu cu important'a cestiune a populației.

P. S. Aurelianu.

Epistola colectiva.

Subscrisulu redactoru alu acestei foi fu surprinsu in modulu celu mai placutu si obligatoriu de catra unu numeru considerabile de amici, de binevoitorii, colegi onorabili si multu stimati, societati de lectura ale tenerimei si alti vechi cunoscuti, carii in urm'a suferintieloru lui, condusi de nobilitatea sentiementului care'i inspira, afilara cu cale a'lu consola si felicita atatu pe dio'a de 23 Aprile (5 Maiu), catu si inainte si dupa aceea, de aici din locu, dela Sibiu, Blasius, Clusiu, Desiu, Nasaudu, Bud'a-pest'a, Lugosiu, Temisióra, Abrudu, Bucuresci si de pe aerea, prin nuntiuri, bilete; epistole si telegrame. Elu se simite indatoratu a'si aduce ferbintea sa multiamita la toti si la fia-care in particulariu, prin respunsuri epistolarie, isi cere inse scusele sale, că in impregiurarile presente nefiindu in stare de a'si face datori'a in modulu acesta cerutu de buna cuviintia, prin scrierea celu pucinu pe optudieci epistole, luà refugiu la colónele foiei ee redactédia si dà aci espressiune gratitudinei sale catra toti amicu si binevoitorii sei; róga totu-odata pe toti că se primésca in spiritu stringerea sa de mana fratiéasca, că simbolu alu charitatiei si nestramutatei creditie in viitoriu:

Brasovu 1/13 Maiu 1877.

Alu tuturor frate devoutatu
G. Baritiu mp.

B I B L I O G R A F I A .

Dn. dr. Ioanu Ratiu, auctorulu Institutuiunilor dreptului bisericescu anuntiatu in Nr. precedente, mai are si acestea opuri publicate:

Principiale generali ale religiunei crestine, pentru clas'a V. gimnas. si preparandia. Blasius 1872. 80 cr.

Principiale speciali seu dogmatice, pentru clas'a VI. gimnas. si preparandia. Blasius 1872. 1 fl.

Etic'a crestina, pentru seminariale clericali. Blasius 1873. 2 fl. 50 cr.

Prelectiuni teologice despre matrimoniu, impedimente si procedura. Blasius 1875. 3 fl.

Fericita acea junime studiosa, careia profesorii ii facilitéda labórea prin tiparirea studieloru de care se occupa. Strabunii nostrii carii invetiasera inainte cu 100 de ani in Blasius, invetia de es. arithmetic'a, in lipsa de tabelle si chartia, formandu ci-

frele cu betisioare, vér'a in arin'a piatiei, érn'a in nea. Cu imultirea scóleloru s'a imultitu studiele, dara abia unele tiparite, cele mai multe scrise; intre acelea era ceteva de cete 100 pana la 200 de côle.

— Concordantia biblica reale, seu locuri scripturali in ordinea alfabetioa a materieloru diverse, elaborata de Titu Budu, concipistu episcopescu, vice notariu si asesoriu consistor. Partea II. Gherla, 1876. Cu literele tipografiei diencesane. Se atrage atentiuia la cele espuse pe invitórea acestui opu.

— Éta si alta carte, din alta sfera a conosantieloru, forte necessaria, de multu asteptata, pructica bine scrisa.

Veterinariulu de casa, pentru cai, vite, cornute, oi, capre si rimatori, cu privire la istoria naturala, inpartirea in rase, descrierea raselor cunoscute, otarirea betranetiei, cunóscerea insielatiunilor, prasirea animalelor domestice, alegerea loru la prasire, modulu de nutrire si tractarea cu ele. Curarea celor mai principale morburi interne si externe cu medicine de casa si adaua cu o multime de recepte, din cele mai aprobate medicine dela cei mai renumiti veterinari. Otarirea tempului de garantare si regulele de politia dictate prin lege. Lucratu pentru poporul roman de Basiliu Cornea, magistru de chirurgia, obstetria si veterinariu. Gherla 1877. Cu literele tipografiei diencesane. 2 fl.

— Principie pentru scrierea si pronuntiarea limbii romane de Dem. I. Popilianu, licentiatu in litere.

Motto: „Urmatoru meu Vacarescu

Lasu voue mostenire

Crescerea limbii romanesco

Si-a patriei iubire.

I. Vacarescu.

Craiova, 1876. Tipografi'a nationale, Teodoru Macinca si Ralianu Samitca.

— Descrierea planetelor (veninose, cultivate, pomi, arbori etc.) desemnate in 30 tabele colorate, edite de I. F. Schreiber, din Esslingen. Traductiune romana dupa textulu francesu, de S. M. Craiova. 1877. Tip. Frati Benvenisti, strad'a Lipscani Nr. 5. pag. 39. Pretiulu 50 bani.

— Monitoriulu Comunelor, diariu de agricultura practica, 3 volume dela 1861—1863 — publicatiune oficiala, de P. S. Aurelianu.

Notice sur la Roumanie, principalement au point de vue de son économie rurale, industrielle et commerciale (in colaboratiune cu dn. A. Odobescu). Paris, 1857, de P. S. Aurelianu.

Manualu de agricultura pentru scólele primarie. Bucuresci, 1869, de P. S. Aurelianu.

Catechismulu economici politice. A dou'a editiune. 1874. Bucuresci, de P. S. Aurelianu.

Tiér'a nostra, schitie economice asupra Romaniei. Bucuresci 1875, de P. S. Aurelianu.

Bucovina, descriere economica insocita de o charta, de P. S. Aurelianu.

Elemente de Algebra, a dou'a editiune, pretiulu 5 lei, de Em. Bacaloglu.

Elemente de fizica, cu 24 tabele de figuri litografiate in brosura separata, de Em. Bacaloglu. Pretiulu 10 lei.

Elemente de zoologia, 5 lei, de dr. Dim. Brandza.